

แหล่งเรียนรู้ : ครอบครัวต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง (ทุนระดับบุคคลและครอบครัว)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลแหล่งเรียนรู้

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

แหล่งเรียนรู้ครอบครัวต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีครอบครัวต้นแบบ นำโดย นายครุฑ มหาวงศ์นันท์ เป็นเจ้าภาพหลักในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการทำงาน คือ ตนเองและครอบครัว และประชาชน บ้านเวียงจอมจ้อ หมู่ที่ ๒๐ จำนวน ๑๐๐ ครัวเรือน

“บ้านเศรษฐกิจพอเพียง” นั้น เกิดจากความมุ่งมั่นของนายครุฑ และนางลำตวน มหาวงศ์นันท์ ที่พยายามน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้จนเกิดเป็นรูปธรรม โดยนำเอาความรู้จากการศึกษาดูงานชุมชนทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ มาจัดสรรพื้นที่ภายในครัวเรือนของตนเองให้เกิดประโยชน์และใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ทำให้ลดรายจ่ายและสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ได้รับการยกย่องให้เป็นครัวเรือนต้นแบบในการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงของชุมชน

๑.๒ เส้นทางการพัฒนา

แต่เดิมนั้นนายครุฑ มหาวงศ์นันท์ และภรรยาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ด้วยอายุที่มากขึ้นจึงหันกลับมาดูแลตัวเองด้วยการพักผ่อนอยู่บ้าน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้มีโอกาสไปทัศนศึกษาดูงานที่ตำบลป่าหุง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย และตำบลเชียงเคี่ยน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในบ้าน เมื่อกลับมาจึงเกิดแรงบันดาลใจในการน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙) มาปรับใช้ โดยริเริ่มเปลี่ยนแปลงพื้นที่บ้านของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุด เปลี่ยนจากพื้นที่ว่างๆ ให้กลายเป็นที่สำหรับการปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ปลาตุ๋น ไก่ หมู ฯลฯ และปลูกผักสวนครัวประเภทกะหล่ำ ผักชี บอน มะเขือ มะกรูด เป็นต้น นอกจากนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ ครอบครัวนายครุฑยังได้เข้าร่วมโครงการ

๑ ครั้วเรือน ๑ แปลงผัก ๑ ถังหมัก ปลอดภัยสารพิษ ดำเนินชีวิตแบบพอเพียง และโครงการคัดแยกขยะจากครั้วเรือน ตามนโยบายของเทศบาลตำบลเวียงเทิงร่วมกับข้อตกลงของหมู่บ้านในการจัดการขยะ ทำให้ครอบครัวนายครุฑมีการ คัดแยกขยะที่ถูกต้อง มีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพขึ้นใช้เองในครั้วเรือนจากเศษอาหาร ใบไม้แห้ง และมีการทำน้ำยาล้าง จานเอนกประสงค์ขึ้นใช้เอง ปัจจุบันครอบครัวนายครุฑ มหาวงศนันท์เป็นครอบครัวต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับบ้านใกล้เคียง ตามแบบฉบับของนายครุฑนั่นคือ “เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย พึ่งตนเอง และช่วยเหลือเกื้อกูล ผู้อื่น”

๑.๓ กระบวนการดำเนินงาน

๑) การจัดสรรพื้นที่ในครั้วเรือนเพื่อเศรษฐกิจพอเพียง

๑) ไปทัศนศึกษาดูงานที่ตำบลป่าหุง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย และตำบลเชียงเคี่ยน อำเภอเทิง จังหวัด เชียงราย เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในบ้าน

๒) นำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ตามแนวพระราชดำริใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙) มาปรับใช้กับพื้นที่ที่บ้านของตนเอง

๓) วางแผนการจัดสรรพื้นที่รอบๆ บ้านให้เกิดเป็นพื้นที่ที่สร้างประโยชน์ให้กับครอบครัวมากที่สุด ดังนี้

- ร้อยละ ๔๐ ของบ้าน เป็นพื้นที่ในการปลูกผักสวนครั้ว พืชสมุนไพร เช่น กะหล่ำ ผักชี บอน มะเขือ มะกรูด ฯลฯ

- ร้อยละ ๓๐ ของบ้าน เป็นพื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ปลาตุ๊ก ไก่ กบ หมู ฯลฯ

- ร้อยละ ๒๐ ของบ้าน เป็นพื้นที่ส่วนของที่อยู่อาศัย

- ร้อยละ ๑๐ ของบ้าน เป็นพื้นที่ในการปลูกไม้ยืนต้น

๔) เข้าร่วมกับโครงการ ๑ ครั้วเรือน ๑ แปลงผัก ๑ ถังหมัก ปลอดภัยสารพิษ ดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ของเทศบาลตำบลเวียงเทิง ทำให้ได้แนวคิดในการทำปุ๋ยหมักชีวภาพด้วยตนเองและใช้เองในครั้วเรือน

๕) ให้คำแนะนำในการปลูกผักปลอดภัยและการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับเพื่อนบ้าน และผู้ที่สนใจ ทั้งแจกกล้าพันธุ์ที่ทำการปลูกไว้ให้กับเพื่อนบ้านที่ต้องการ

๖) กิจกรรมที่ดำเนินการทั้งการปลูกผักและเลี้ยงสัตว์เพื่อไว้รับประทานแล้ว ยังมีการจำหน่ายส่วนที่เหลือใน ตลาดสด ๓ ข. เพื่อสร้างรายได้ให้กับครั้วเรือน

๒) การจัดการขยะในครั้วเรือน

๑) เข้าร่วมกับโครงการคัดแยกขยะจากครั้วเรือน ตามนโยบายของเทศบาลตำบลเวียงเทิงร่วมกับข้อตกลง ของหมู่บ้านในการจัดการขยะ

๒) มีการคัดแยกขยะตามหลักวิธีการดำเนินงานของพื้นที่

๓) คัดแยกขยะแต่ละประเภท และนำขยะไปทิ้งตามวัน เวลา และจุดที่ทางเทศบาลตำบลเวียงเทิงกำหนด

- ขยะเปียกทางครั้วเรือนมีการจัดการด้วยตนเอง

- ขยะแห้งจัดเก็บใส่ถุงและนำมาทิ้งตามวันที่เทศบาลฯ กำหนด เพื่อให้รถจัดเก็บขยะของทาง

เทศบาลฯ นำมากำจัด

- ขยะอันตรายนำมาทิ้งตรงบริเวณที่ทางหมู่บ้านและเทศบาลฯ กำหนดร่วมกัน

๔) นำขยะในครั้วเรือนที่ทำการคัดแยกและสามารถใช้ประโยชน์ได้ กลับมาสร้างประโยชน์และรายได้ให้กับ ครั้วเรือน เช่น การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การทำเสวียน การทำน้ำยาเอนกประสงค์ การทำงานรองแก้วจากกล่องนม และ การขายขยะรีไซเคิล

๓) เกิดความเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้อื่นที่ได้รับประโยชน์ร่วมกัน คือ แหล่งเรียนรู้หมู่บ้านจัดการตนเอง, แหล่งเรียนรู้ตลาดสด ๓ ข. และแหล่งเรียนรู้การบริหารจัดการขยะแบบครบวงจร

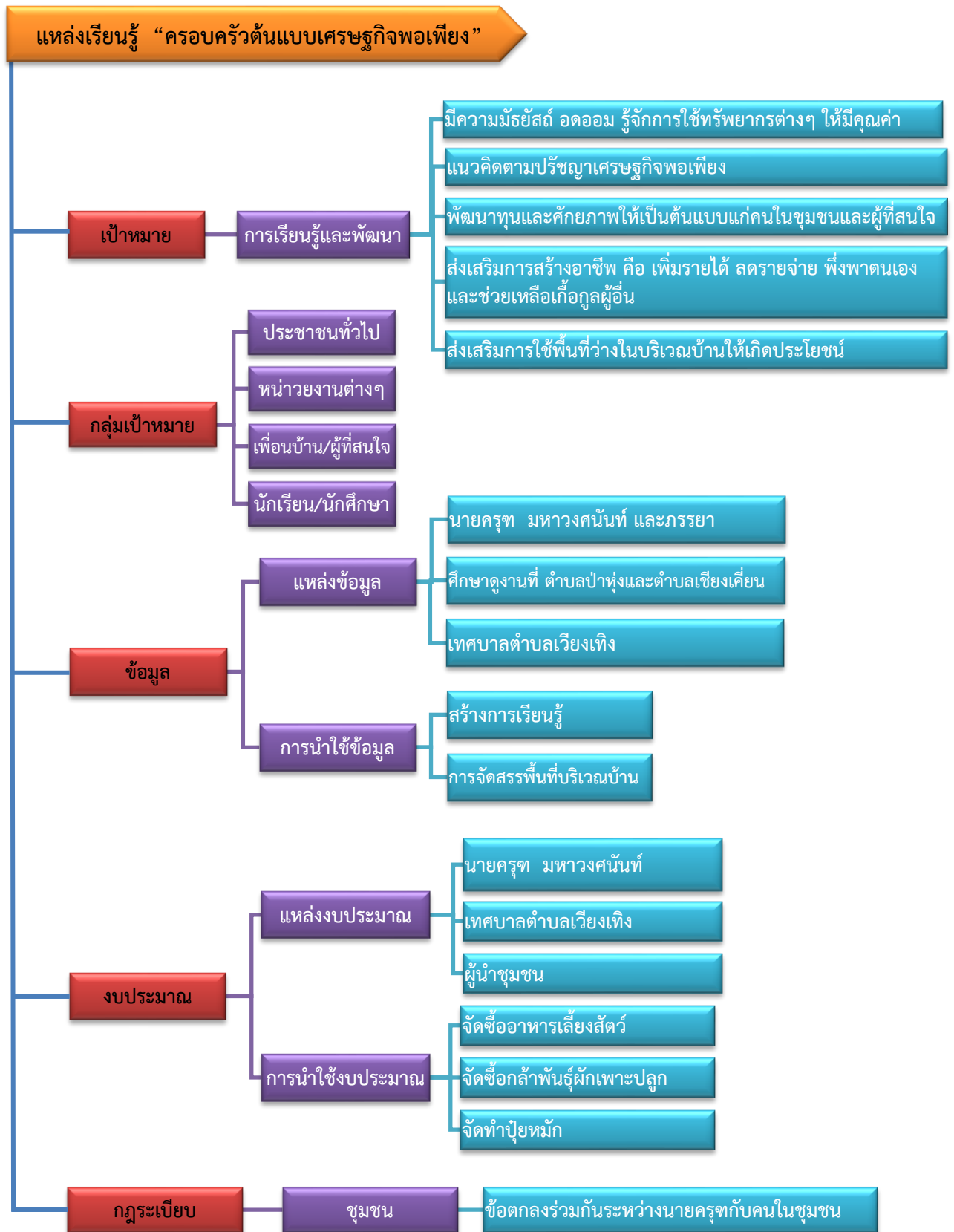
๑.๔ ผลที่เกิดขึ้น

- ๑) สามารถบริหารจัดการพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด
- ๒) ลดรายจ่ายการซื้อวัตถุดิบในการประกอบอาหาร ได้แก่ ประเภทผักและเนื้อสัตว์ รวมถึงผลิตภัณฑ์ในครัวเรือน เช่น น้ำยาล้างจานอเนกประสงค์ด้วย ปู่ยหมักชีวภาพ ฯลฯ และสร้างรายได้จากการเหลือใช้โดยนำไปจำหน่ายที่ตลาดสด ๓ ข.
- ๓) เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน เป็นต้นแบบของการน้อมนำเอาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับตนเอง
- ๔) เกิดการขยายเครือข่ายให้กับครัวเรือนข้างเคียงในชุมชน จำนวน ๒๐ ครัวเรือน
- ๕) มีการจัดการขยะที่ถูกต้อง และใช้ประโยชน์จากขยะให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามนโยบายของเทศบาลตำบลเวียงเทิงและหมู่บ้าน

๑.๕ การขยายผลการดำเนินงาน

- ๑) เป็นครอบครัวต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียงให้บุคคลอื่นทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ เป็นแบบอย่างและสามารถนำไปปรับใช้กับพื้นที่ในบ้านของตนเองได้
- ๒) มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการจัดการรายรับ - รายจ่าย

๑.๖ Typology

ส่วนที่ ๒ กระบวนการเรียนรู้

๒.๑ ชื่อวิทยากรแหล่งเรียนรู้

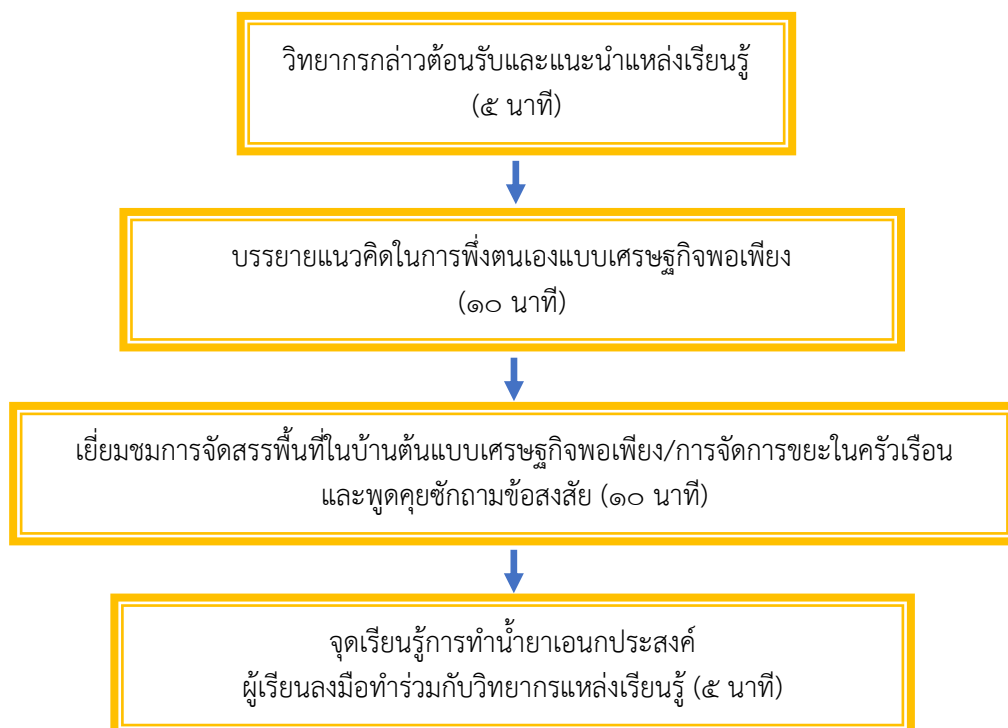
ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์
๑. นายครุฑ มหาวงศ์นันท์	ประธานแหล่งเรียนรู้	๐๙๘-๗๘๒๒๙๒๔
๒. นางลำดวน มหาวงศ์นันท์	ผู้ช่วยแหล่งเรียนรู้	-
๓. นางสาวศุภกัญจน์ สีมอญ	นักวิชาการประจำแหล่ง	๐๘๗-๕๕๔๗๓๕๓

๒.๒ จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ผู้เรียนรู้ ได้รู้ถึงการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในพื้นที่ทำกินของและสามารถจัดสรรพื้นที่เล็กๆ ในบ้านของตนเอง เป็นพื้นที่ที่สร้างประโยชน์และสามารถพึ่งพาตนเองได้

๒.๓ กิจกรรมการเรียนรู้ (เวลาที่ใช้ ๓๐ นาที)

การเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ ครอบคลุมต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

๒.๔ สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) โมเดลหรือผังบ้าน แสดงการจัดสรรพื้นที่บ้านต้นแบบ
- ๒) แผ่นพับแนะนำแหล่งเรียนรู้
- ๓) ไมโครโฟน/เครื่องขยายเสียง

๒.๕ กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสร้างการเรียนรู้ (ผู้เรียนรู้จำนวน ๑๕ คน)

- ๑) ผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน/แกนนำหน่วยงานภาครัฐ/สมาชิก อปท.
- ๒) ผู้สนใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ๓) เครือข่ายเทศบาลตำบลเวียงเทิง